

לרכים

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
20:10	19:30	18:17	
20:08	19:32	18:33	תל אביב
20:08	19:31	18:25	חיפה
20:10	19:31	18:37	באר שבע
הזמנים לפי שעון קיץ			

העלון טעון גניזה

עשה רצונך כרצונו

אקטואליה בפרשת השבוע

מה משיבים לטענות על כך שכביכול התורה אינה מוסרית? | למה צריכים בעלי חיים למות בגלל חטאיהם של בני אדם, ומדוע תשובה שנתתי ליחוזר בשאלה' הרגיזה אותו כל כך?

הרב אהרון לוי

זו עבודה זרה חמורה לא פחות ואף יותר מאשר השתחוויה לפסלים. כל ההבדל הוא, שבעבר סגדו עובדי האלילים לכוחות הטבע, ובימינו הם סוגדים לעצמם. בעבר זבחו בעלי חיים, והיום - בני אדם.

"קח את עצמך כדוגמה: כשאתה מחליט לחלל שבת מתוך אמונה שכך נכון לנהוג, האם אינך מקריב את צער הורייך כדי למלא את רצונך? כשאתה חש שמישהו פגע בכבודך ובמעמדך, ואתה משיב לו כגמולו, האם אינך מקריב בכך את כבודו, כדי להשיב את כבודך?"

"מהו אם כן ההבדל בינינו לבין עובדי האלילים מימי קדם? שהם עבדו וזבחו לכוחות הטבע, ואנו לעצמנו. עבודת האלילים לא חלפה מהעולם, היא רק השתכללה ולבשה צורה חדשה. זביחת בני-אדם היא מעשה פרימיטיבי לא פחות ואף יותר מאשר הקרבת בעלי-חיים. מדוע עם אנשים הסוגדים לעצמם אתה מסוגל לדבר ואיתי לא...? "ואם כבר הזכרת את דברי הרמב"ם שלפיהם קורבנות נועדו להניא את בני ישראל מעבודה זרה, ראוי לציין כי הרמב"ם הוסיף הסתייגות מפורשת:

"והמשפטים, הן המצוות שטעמן גלוי, וטובת עשייתן בעולם הזה ידועה, כגון איסור גזל ושפיכות דמים וכיבוד אב ואם; והחוקים, הן המצוות שאין טעמן ידוע. אמרו חכמים, חוקים שחקקתי לך, ואין לך רשות להרהר בהן. ויצרו של אדם נוקפו בהן, ואומות העולם משיבין עליהן, כגון איסור בשר דבר אחר, ובשר בחלב, ועגלה ערופה, ופרה אדומה, ושעיר המשתלח. וכל הקורבנות כולן, מכלל החוקים הן". (הלכות מעילה, פרק ח')

"צדקת בקביעתך שלדעת הרמב"ם הקורבנות נועדו לנתב את יצר העבודה הזרה לעבודת ה'. מצד שני, שכחת להזכיר שהרמב"ם עצמו מציין כי עניין הקורבנות הוא בגדר חוק שטעמו נסתר מאיתנו. תוספת זאת מיועדת עבור כל מי שמבקש לבטל את עבודת הקורבנות בנימוק שעבודת אלילים חלפה מהעולם, כדי להזכיר שטעם הקורבנות אינו מסתכם בביטול עבודה זרה,

המשך בעמוד 2

יעקב הוא חבר טוב שלי עוד מהישיבה, ולכן לא יכולתי לסרב לבקשתו להיפגש עם האחין שלו. על פי רוב מתברר, שבחורים שנשלחים אליו בנסיבות כאלה, לא רק שאין להם שאלות - הם גם משוכנעים שהצדק עמם, ובן שיחם שוגה באשליות. ואכן בתחילת הפגישה אמר הבחור, שלפני שנתחיל לדון בשאלותיו - יש משהו שצריך לברר.

"גם אתה מאלו שמאמינים, שכאשר ייבנה בית המקדש נחזור להקריב קרבנות?" - "בוודאי. אני לוי, ואם לא יקריבו קרבנות, למי אפתח את השערים? למי אנגן ואשיר? אבל איך זה קשור לנושא הפגישה?"

"קשור ועוד איך", ענה הבחור. "אם אתה מאמין שנחזור להקריב קורבנות - אין לי על מה לדבר איתך. אני צמחוני, וככזה אני חושב שמאוד לא מוסרי לשחוט בעלי חיים, רק כדי לכפר על העבירות שלנו. לכן אין לנו על מה לדבר, כי לדעתי אתה אדם לא מוסרי".

שאלתי אותו: "ולמה אתה שואל רק על העתיד? עם העבר אין לך בעיה? הרי גם בעבר הקריבו קורבנות - זה בסדר בעיניך?"

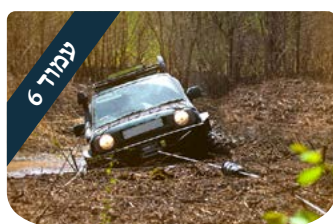
"בעבר הקריבו קורבנות כדי להיגמל מעבודה זרה, כפי שמבאר הרמב"ם. אבל היום לא עובדים עוד עבודה זרה, אז למה לשחוט בעלי חיים ללא סיבה?" הוא שאל. עניתי לו: "אם יתברר לך, שעדיין לא נגמלנו מעבודה זרה, ושגם היום אנשים משתחווים לה - האם תסכים שעדיין יש מקום להקריב קורבנות?"

הבחור הביט בי בתמיהה: "היום יש אנשים שעדיין עובדים עבודה זרה?!" "ברור!" אמרתי. "אתה מכיר אותם! אלא שכנראה יש בינינו מחלוקת באשר להגדרת המושג 'עבודה זרה'. אני גורס שהיא אינה מסתכמת בהשתחוויה לפסלים, אלא גם משקפת אמונה, שלפיה חס ושלום יש בעולם עוד כוחות מלבד הקדוש ברוך הוא, שאינם כפופים לו. עבודה זרה היא אמונה, שכאשר רצוני מתנגש עם רצון הבורא, מותר לי להעדיף את רצוני על פני רצונו.

חוקים
שחקקתי לך,
ואין לך רשות
להרהר בהן

ערכים לילדים
פנינים מהפרשה

הניצוץ היהודי
סכנה על פי תהום

הרב דניאל נשיא
מדוע השכל חסום בגיל הנעורים?

הרב משה לנדא
אבק זה כן חמץ

הרב ישי וליס

מדוע מתחילה הפרשה באות א' קטנה?

1/

אומר רש"י: "לכל דיברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה, לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו, ג) 'וקרא זה אל זה'. אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר (במדבר כג, ד) 'ויקר אלוקים אל בלעם', עכ"ל.

אומר בעל הטורים: משה רבנו בענוותנותו לא רצה לכתוב על עצמו בפרשה "ויקרא", שזהו לשון חיבה שנאמרת רק אצל צדיקים, וחשב לכתוב "ויקר" בלבד. אמר לו הקב"ה, ספר תורה שחסרה בו אפילו אות אחת נפסל כולו, ואיך תוריד את האות אל"ף? הלך משה רבנו וכתב את האות אל"ף אבל קטנה, כאילו כתוב "ויקר", אבל באמת כתוב "ויקרא". ובכל זאת, כשנתן הקב"ה דיו לכתוב ספר התורה, נתן לו בדיוק לכל האותיות ולגודלן, לא פחות ולא יותר. ומכיוון שכתב משה רבנו את האות אל"ף זעירא, נשאר לו מעט דיו מיותר, וניגב אותו על מצחו, ומאותו דיו קרן עור פניו של משה רבנו (ילקוט סופר).

מדוע הפסוק 'אדם כי יקריב', מתחיל בלשון יחיד ומסתיים בלשון רבים: 'תקריבו את קרבנכם'?

2/

רש"י בתוך דבריו עונה על השאלה: "מלמד ששניים מתנדבים עולה בשותפות". האלשיך הקדוש מבאר, כי כשאדם חוטא יש טענה גם על כלל ישראל, שכן ישראל ערבים זה לזה, ומדוע לא דאגו חבריו שלא יחטא?

אך באותה מידה, כשחוזר בתשובה ומתכפר לו, הרי מתכפר גם לכלל ישראל. לפיכך "אדם כי יקריב", זהו אדם יחיד, אך נחשב שזהו "קרבנכם", לשון רבים, כי מכפר גם לכלל ישראל.

מה פירוש הפסוק 'יקריב אותו לרצונו' - זה חיוב או רצון?

3/

רש"י מבאר: "כופין אותו עד שיאמר 'רוצה אני'". אלא שכאן השאלה גדולה יותר: האם לא די שמכריחים את האדם להביא את הקרבן, אלא גם מכריחים אותו להגיד 'רוצה אני'?

והביאור הוא, שבכל אדם יש חלק רוחני - הנשמה הקדושה, ויש חלק גשמי ובהמי, שהוא הגוף. נשמתו של האדם רוצה ומשתוקקת להביא את הקרבן, אבל בגשמיותו הוא מרגיש שאין הוא רוצה להביאו. לכן צריכים "לשבור" את המחסום הגשמי שבו, ואז יצרף את רצונו לרצון נשמתו הקדושה, וירצה באמת ובתמים להביא את הקרבן. וכמו שכתב הרמב"ם (פ"ב מהלכות גירושין הל' ב') על אדם שחייב לגרש את אשתו, ומפין אותו עד שאומר 'רוצה אני', וז"ל הרמב"ם: "לפיכך זה שאינו רוצה לגרש, מאחר ורוצה להיות מישראל, ורוצה לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו, וכיוון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני, כבר גירש לרצונו".

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

ברכת האילנות

אמר רב יהודה: האי מאן דנפיק ביומי ניסן [מי שיוצא בימי ניסן] וחזי אילני דקא מלבלבי [ורואה אילנות מלבלבים], אומר ברוך שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות, להתנאות בהן בני אדם.

(ברכות מג)

ממאמרו של רב יהודה למדים, שמברך רק על האילן כשהוא מלבלב בניצניו. אם כבר יצאו הפירות, לא יברך.

וזאת כיוון שברכת האילנות היא על התחדשות הבריאה. העץ שיבש בעונת הגשמים, שוב מתחדש ומלבלב. הלבוב הוא תחילת הצמיחה המחודשת. כשניצנים מתחילים לפרוח, זה בדיוק הזמן שבו ההתחדשות ניכרת. העץ היבש מתחיל לקבל חיים חדשים. כשיש פירות, ההתחדשות כבר לא ניכרת. דבר שהיה יבש ללא לחלוחית של חיים, והבורא מחדש אותו, על כך ראוי הברכה.

האילנות יבשו והתחדשו...

גם אתם, אם יבשתם ויצאה לכם הרוח, הרימו את הראש, לבלבו והתחדשו גם אתם.

לבלוב שמח.

המשך מעמוד 1

אלא יש בהם גם ממד של גזרה וחוק ("חקה - גזרה היא מלפני, אין לה רשות להרהר אחריה", כמובא ביומא סז). בנוסף, אם תעמיק תגלה שגם לפי הטעם הראשון עבודת הקרבנות עדיין תקפה: בדור שסוגדים בו לטבע נדרשים לשעבד את הטבע לרצון ה', ובדור שסוגדים בו לרצון העצמי, יש להכפיף אותו לרצון ה'.

"זאת ועוד. כיוון שהזכרת את דברי הרמב"ם כדי להוכיח את עמדתך, אני מסיק שעבורך הוא נחשב לסמכות מחייבת. האם הרמב"ם עסק רק בטעם הקורבנות? הרי הוא פירש גם את טעמיהן של שאר מצוות, כגון שבת

ותפילין, שלכל הדעות יש להן תוקף גם בימינו. מדוע אפוא אתה נשען על הרמב"ם רק בביאור טעם הקורבנות? האם לא משום שאתה משועבד לרצונך...?

"עם ביאת המשיח ובניין המקדש תשוב גם עבודת הקרבנות, כדי שנלמד לשעבד באמצעותה לרצון ה' לא רק את כוחות הטבע, אלא בעיקר את הרצון שלנו".

אקטואליה בפרשת השבוע

הרב אהרון לוי

נקדת מבט

הרב משה לנדא

אבק זה כן חמץ

למה באמת מנקים פנלים לפסח

אומרים שאבק זה לא חמץ... הבעל הוא לא סמרטוט... והילדים הם לא קרבן פסח... ובכל זאת נהגו נשות ישראל לנקות לפסח, לא רק חמץ אלא גם שאר מרעץ בשיץ. ולא רק לכולן גלוי לעין, אלא

"מצווה" גדולה לנקות את הלכלוך שנמצא בחורים ובסדקים. ומעל הכול, מנקות עקרות הבית בעיקר את האבק, שכמה ימים אחרי הניקיון הרוח מביאה אותו שוב...

אז למה באמת נשות ישראל הצדיקות, נוהגות לנקות את הבית לא רק מחמץ? אשתי אומרת, שפעם בשנה צריך לנקות. מהשוואה עם חברים, זו התשובה של הנשים. כל הבעלים ישאלו, "אם פעם בשנה, למה בלחץ? אפשר אחרי פסח". גם את התשובה לשאלה הזו נשותינו תיאמו ביניהן בטלפניה מדהימה: "אותה יודע, אם זה לא ייעשה עכשיו, לא באמת נעשה את זה". גברים רבים הוכיחו לנשותיהם באותות ובמופתים, שאפשר להכין את הבית לפסח בשבוע או בקצת יותר. (בקיצור, להתחיל במוצאי שבת...) אבל זה לא משכנע אותן. כשאתם קוראים את השורות האלה, נשות ישראל נחות (אם הבעלים או הילדים "מורידים מהשולחן") מעבודת ניקיון סייזיפית שאורכת שבועות. וכל זאת למה?

אם יורשה לי לעבור מ"זופלים מתפוררים" לשוקולד... אנחנו רגילים לברך על שוקולד "שהכול נהיה בדברו", אבל האמת היא שההכרעה בשאלה מה מברכים על שוקולד, היא סבוכה מאוד. מצד אחד, אגוז הקקאו עובר ריסוק וטחינה ונשתנתה צורתו, ולכן ברכתו שהכול. מצד שני, פרי שדרך אכילתו בטחינה, דווקא כשהוא טחון

מברכים עליו את ברכת הפרי - "בורא פרי העץ". ואגוז קקאו, איך אוכלים? כשהוא טחון. בפשטות היה צריך לברך על שוקולד "בורא פרי העץ", אבל כששאלו את הגרש"ז איערבאך זצ"ל מה מברכים על שוקולד, הוא אמר, "תשאלו את סבתא". שהרי לא סוטים מ'מנהג ישראל סבתא', ובמילים של בית המדרש, "מנהג ישראל דין". מה שנהגו מימים ימימה - זו ההלכה, גם אם אנחנו לא מבינים למה.

הניקיון לפסח מאבק אינו דין, זה ברור. אבל הוא בפירוש "מנהג ישראל... סבתא", גם אם לא במובן ההלכתי. כשיש מנהג, כנראה בכל זאת יש סיבה לכך שנשותינו מנקות את הבית היטב, וגם מלכלוך שלא דומה ולא מזכיר חמץ. אולי הסיבה טמונה באמונה החזקה של נשות ישראל, שהרי בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל. נשות ישראל מאמינות באמת, שבפסח הקרוב נזכה לביאת הגואל. סוף סוף עם ישראל יצא משעבוד לגאולה אמיתית. וכשהמשיח בדרך... לכוה חג, מן הראוי להכין את הבית שיהיה נקי גם מאבק.

אז בפעם הבאה שאתם רואים את אמא או את סבתא מנקות את האבק מאחורי המזווה, עוברות עם קיסם בחריצי המסילות או מברישות את הפנלים מאחורי המקרר... לא ביקשתי שתיקחו סמרטוט ותעזרו... אני יודע, זה קשה. אתם לא "מתחברים" לזה. אבל לפחות תדעו שזה לא סתם. ואבק... כשהגאולה בפתח, אולי זה כן חמץ.

יכול להיות שממש בעוד כמה ימים המשיח יגיע. הנשים מתכוננות בקרצוף הבית... ואתם בשלכם... התכוננתם כבר? שלא יהיו לכם בושות!

חילת האחרונה

אמר רבי חייא הגדול... גאולתם של ישראל בתחילה קמעא קמעא. וכל מה שהיא הולכת, היא רבה והולכת.

(ירושלמי ברכות א)

תמים תהיה עם ה' אלוקיך

שאלה:

מהו ההבדל בין
האמונה התמימה
לחקירה ההגיונית?

תשובה:

התורה מעמידה

בפנינו שתי נקודות השקפה להשרשת ההכרה הדתית, המנוגדות לכאורה אחת לרעותה. במקום אחד מצווה התורה על "אמונה פשוטה", ובמקום אחר היא פוקדת על "חקירה".

הדרך הראשונה: "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" (דברים יח, ג), כוונתה: להאמין בעיקרי היהדות מתוך תמימות טבעית. להאמין בפשטות ובלי כל סייג באמיתות התורה והאידיאלים השמימיים, כפי שעברו לנו בירושה מאבותינו מדור לדור.

הדרך השנייה: "וידעת היום והשבות אל לבבך" (דברים ד, ט), מרמזת למעשה על הדרך ההפוכה: יהודי חייב לחקור ולהתעמק בעיקר היסודות של אמונתנו. יש לאמץ את המחשבה, להבין את האמיתות של דתנו, ולהשיג את עמקוּתה של התורה מתוך דעת ושכליות.

כל הפילוסופים הדתיים כבר עמדו על שאלה זו. מתוך חדירה לעומק העניינים, הם מצאו את המפתח לסתירה בבעיה חשובה זו.

הם קבעו את ההנחה הבאה:

במהלך המחשבה של אדם חוקר, חייבת להיות נקודת מוצא להישענות איתנה. בדיוק כמו צבא הלוחם בשורות הראשונות של החזית, הצריך להישען על העורף, כך גם על החקירה הרוחנית של האדם למצוא מקלט ונקודת מוצא.

נקודת המוצא של חוקר יהודי צריכה להיות "אמונה פשוטה". המושען שלו חייב להיות יהדות תמימה. ה"עורף" צריך להישען תמיד על מסורת האבות.

רק כאשר ה"תמים... עם ה' אלוקיך" הוא "נמל האמונה", ניתן להפליג לים הגדול והרחב של חקירה עמוקה. בשעה ש"מסורת האבות" היא "שדה התעופה", דורשת התורה שהאדם יתעלה במעופו על כנפי מחשבתו, כדי לגלות את האופקים המאירים של הכרת הבורא בתורת הפילוסופיה.

"תמים תהיה עם ה' אלוקיך", הוא המבצר בתוכו מתרכזים, מוגנים ושופעים הכוחות הרעננים של האדם המאמין.

"וידעת היום" הוא בבחינת חפירות המגן המקיפות את המבצר, שסביבו מתחוללים הקרבות עם האויב. בכוחה של ה"חקירה" להפוך לכוח דוחף כדי להתמודד עם הרוח החופשית, אז מתבקשת היערכות גלויה לגירוש מחשבה זו, החילונית. באותה שעה צו השעה הוא: "ודע מה שתשיב לאפיקורס".

לשליחת שאלות למערכת: alon@arachim.org

חולצתם להאליין למאונן תכנים מרתקים מחיטב המרצים

בקו התוכן של ערכים

02-50-90-000

תורת החנוך

הרב צביאלי בן צור

גירסא דינקותא - ההשפעה לדורות

שאין בה מלמדי תינוקות, ולימדתי חמישה ילדים את חמשת חומשי התורה, וכן לימדתי שישה ילדים את ששת סדרי המשנה. אחר כך אמרתי להם: עד שאני אחזור לעיר שלכם, כל אחד ילמד את חברו את מה שהוא יודע. תקראו את הפסוקים זה לזה, ותשנו את המשניות האחד לשני. כל אחד ילמד את חברו מהספר שלו את מה שהוא יודע.

ועליו אמר רבי יהודה: כמה גדולים מעשי חייא!

ככל שהאדם יספוג טהרה בשנותיו הראשונות, בבגרותו הוא יגיע למקומות גבוהים.

ומכיוון שהרצון העז שלנו הוא לגדל ילדים טהורים וקדושים, אנחנו נתנהל בהתאם, על מנת שנוכל להחדיר בהם את אותה קדושה, שבה התקדש עם ישראל והתהדר לאורך ההיסטוריה כולה. ובסייעתא דשמיא נזכה לילדים טהורים, ראי שמים מרבים.

כוונתו לשם שמים, לפיכך לא נתקיימה באותו האיש. כעבור שנים, קרא 'אחר' על עצמו את הפסוק: "טוב אחרית דבר מראשיתו", והסביר: מתי הסוף הוא טוב? כשמתחילתו היה הדבר טוב.

בגמרא (בבא מציעא פ"ה ע"ב) מובא, שאמר רבי חייא לרבי חנינא: אמנם אם תשתכח התורה, יכול אתה להחזירה, אבל כ"הקדמת רפואה למכה", אני עשיתי שהתורה לא תשתכח מישראל.

וכיצד דאגתי לכך? - זרעתי פשתן וכותנה. לאחר שגדלו הזרעים והבשילו פקעות הכותנה וקני

הפשתן, קצרתי אותם, שטחתי אותם לייבוש, ניפצתי אותם, טויתי מהם חוטים, ומהחוטים הללו שזרתי חבלים. מהחבלים עשיתי מלכודות ומכמורות, וצדתי בהן צבאים לצורך העור שלהם. אחר כך התקנתי מגילות מהעור של הצבאים, ובהן כתבתי את חמשת חומשי התורה וששת סדרי המשנה. עם מגילות קלף אלה הלכתי לעיר

בשל חשיבות ההבנה עד כמה פעולותינו משליכות על ילדינו, ניגע בסוגייה זו בטור אחד נוסף.

דוגמה נוספת מפורסמת לכך שפעולות ההורים משפיעות על ילדיהם, ניתן לראות אצל אלישע בן אבויה, הידוע בכינויו 'אחר'. רבו היה רבי מאיר בעל הנס, ובשלב מאוחר יותר של חייו הוא הפך לאפיקורס.

בירושלמי (חגיגה פרק ב' הלכה א') מספר 'אחר' על עצמו, שביום מילתו קרא אביו לכל גדולי ירושלים והושיבם בבית אחד, ואת רבי אליעזר ורבי יהושע הושיב בבית אחר. בבית אחד היו אוכלים, שותים ומרקדים, ובבית השני עסקו בדברי תורה. מן התורה המשיכו לנביאים, ומן הנביאים לכתובים. ירדה אש מן השמים והקיפה אותם. אמר להם אבויה, אבי הבן: "רבותי, מה באתם לשרוף את ביתי עליי?!" אמרו לו: "חס ושלום, אלא יושבין היינו וחוזרין בדברי תורה". אמר להם: "אם כך היא כוחה של תורה, אם נתקיים לי בן הזה, לתורה אני מפרישו". ומסכמת הגמרא: "לפי שלא הייתה

מדוע השכל חסום בגיל הנעורים?

כמובן, אנו מלאים ברגשי אשם.

בבסיס הקושי טמון ההרגל שלנו להעביר ביקורת על הזולת, לנזוף בילדים, לגנות אותם ולבקר אותם ב"שפה עשירה". כדי להיחלץ מהרגל מגונה זה, עלינו למקד מבט בלב של הנער, ולא באיבר המזרז הקרוי שכל והיגיון. עלינו לנטוש את האשליה שיש בכוח הטיעון השכלי להשפיע. ראוי שנפנים שהמאמץ לפרוש טיעונים סדורים והגיוניים, ככל שיהיו נכונים, לא ישפיע כלל על הנער.

הגר"י זילברשטיין

שליט"א מספר: "למדתי

בעץ חיים, שם הסבא שלנו, רבי אריה לוי זצ"ל, היה המשגיח. היה שם בחור מתמיד שקראו לו יעקב אריאלי. ילדים שיחקו, ומישהו שפך מים על הילד. רבי אריה נכנס לכיתה ואמר: 'ילדים, אני מאוד מתפלא. בני ציון היקרים המסולאים בפז, איך שופכים מים על ספר תורה?' ויותר לא דיבר. הילדים הזדעזעו..." ('סברי מרנן', עמ' רמב) העיקרון ברור: נדבר אל הלב, וכך נצליח יותר בחינוך.

עם רחל ולא כדי שיתרצו בטוב לב, אף על פי שהקב"ה ציווה לו שישבו לביתו". יש עוד שביארו, כי ייתכן שהיה להן קשה לקבל הוראות ישירות ללא כל הכנה רגשית מקדימה, ועל כן יעקב אבינו הוצרך לדבר אל ליבן קודם כול.

כבר קבע גאון המוסר רבי ישראל מסלנט, ש"מעט מן השכל טובע בים של רצונות ותשוקות". נכון שזה לא נעים, אבל זו עובדה. עובדה היא, שאיבר התבונה וההיגיון הוא איבר מדולדל הסובל מקשיי גדילה.

אפשר לומר, כי מרבית הטעויות שלנו נובעות מפני שהרגש שלנו פועל כאשר עלינו לחשוב, והשכל שלנו פועל כאשר עלינו להרגיש. לקות זו אובחנה היטב במחקרים רבים שנעשו על "אינטליגנציה רגשית".

הדבר בא לידי ביטוי מובהק בתחום החינוך. מוטב שנודה כי לרוב אנו מוצפים ברגשות בעת קושי עם הילד המתבגר. אנו נוטים לכעס ולדיכוי חסר היגיון כי זה עושה לנו טוב, טוב ברגש. ואחר כך

אחת השאלות הגדולות בתורת הנפש היא, מה משקל היחס בין השכל לרגש בתהליך קבלת החלטות. התשובה המקובלת היא, למצער, שהרגש הוא המכריע ביותר. אם אצל מבוגר הרגש מכריע ב-80% והשכל ביתר האחוזים, אזי בגיל הנעורים הרגש

מתמודדים עם נער מתמודד

הרב דניאל נשיא

שולט ב-95%.

כאשר יעקב אבינו קיבל בנבואה ציווי לנטוש את בית לבן ולחזור למולדתו, הוא לא פנה ישירות לאימהות הקדושות רחל ולאח נשוא נאום הכנה לעזוב, אלא לקח אותן לשדה ונשא נאום הכנה של: "ואתנה ידעתן כי בכל כוחי עבדתי את אביכן... ואביכן התל בי... להרע עמדי". רק בסיפא של הדברים הוא אומר: "ויאמר אלי מלאך ה'... קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך".

מדוע יעקב אבינו לא פתח בדברי הנבואה שעליו לשוב לארץ כנען?

משיב השל"ה הקדוש, ש"אין ראוי לאדם, כשירצה דבר מה מאנשי ביתו, שיכריחם על זה על צד האונס והניצוח... ראה כמה הרבה יעקב דברים

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לורי

כיצד הקרבת הקורבנות קשורה לבית היהודי?

אנו מתחילים את הספר האמצעי מתוך חמישה חומשי תורה. בספר הזה ה' קורא למשה רבנו ומסביר לו על כל עניין הקרבנות.

המילה 'קרבן' היא מלשון 'קרב' כש'אדם עושה חטא, הוא מתרחק מה' רח"ל, וכיצד מחברים בחזרה את האדם לבוראו? ה' נתן לנו ספר שלם שעוסק בעיקר בהלכות הקרבת קרבנות. כדי להתקרב בחזרה היו מביאים קרבן, שמים אותו על המזבח ומקריבים אותו לכבוד ה'. הפעולה הזאת מקרבת.

כיצד הקרבת קרבן מקרבת לה? בן אדם שחטא מביא בהמה, שוחט אותה על המזבח, וזהו! ככה הוא מתקרב חזרה לה? התשובה היא בפסוק "אָדָם כִּי יִקְרֵב מִכֶּם": כש'אדם מביא קרבן מִכֶּם, מהלב שלו, אז כשה יוצא מהלב והחרטה היא אמיתית וכנה, הקרבה נוצרת מחדש.

זו דוגמה גם למה שקורה בבית היהודי. כשה יצר את אדם וחוה, אצל האישה כתוב בספר בראשית (ב, יח) שה' אומר "אֶעֱשֶׂה לָּךְ עֶזְרָא פִּגְגָּדוּ", ואילו אצל האדם כתוב (שם א, כו): "נֶעֱשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵינוּ". זאת אומרת שבשונה מהאדם, שכביכול הקב"ה עשה אותו בהתייעצות ובשיתוף עם אחרים, את האישה ה' ברא באופן אישי.

כש'אדם רוצה לעשות פעולה שתקרב בינו לבין אשתו, הוא צריך לדעת שאת האישה יצר ה' בעצמו, ולפיכך לאישה יש חוכמה לדעת אם הפעולה היא באמת מהלב ואם זה אמיתי. חז"ל גם מפרשים את הפסוק "ויבן את הצלע" במשמעות של 'בינה' - 'בינה יתרה ניתנה באישה יותר מבאיש' (נדה מה, ע"ב). לכן כשרוצים שלום בית אמיתי, אזי צריך לתת מִכֶּם, באמת מהלב. ולאישה יש חוש לדעת אם זה באמת כך.

זכות הציבור

ערכים לחיים

הרב דוד ברוורמן

כשנכנסתי לבניין בו הייתי אמור למסור הרצאה בחוג בית של ערכים, פגשתי באדם הממתין למעלית. "סליחה, אתה מתגורר כאן בבניין?" שאלתי. "אכן כן", נעניתי ברוב אדיבות. "אולי תוכל לומר לי, היכן מתגוררת משפחת לוי?" שאלתי. "אין לי מושג", השיבני כאן שוב שאלתי, "האם אתה חדש כאן בבניין?" ולתדהמתי השיב לי האיש: "ממש לא, אני כאן כבר עשר שנים".

"מה?! אתה גר כאן עשר שנים, ולא יודע מי הם השכנים שלך?" שאלתי. "כן, אדוני", השיב לי הלה, "המתגוררים כאן בבניין אינם מכירים, ואינם מעוניינים להכיר זה את זה".

כשמצאתי לבסוף את משפחת לוי, שיתפתי את המשתתפים בהרצאה במה שאירע לי. סיפרתי גם שזו לא הפעם הראשונה שאני נתקל בתופעה כזאת. אחד המשתתפים חיך אל שכנו היושב לצידו, וביקש לומר שהוא הכיר את שכנו בזכות החמאס... הוא סיפר שהוא התגורר בבניין זה כתשע שנים מבלי להכיר את שכניו, אלא שבמבצע 'צוק איתן' נאלצו כולם לרדת למקלט יחדיו, ומכיוון שאין שם קליטה סלולרית, לא היה ראשם תקוע ב'מכשיר', וכך בלית ברירה נאלצו כולם להביט בסובבים אותם. באותה הזדמנות גילה המספר שכן נחמד המתגורר מעליו כבר שש שנים. הם מעולם לא החליפו מילה, וכעת נוצרה ביניהם היכרות. היכרות זו הובילה להזמנה לחוג בית של ערכים, בו השתתפנו באותו מעמד.

על תרבות העולם המערבי הקולקל אמר מי שאמר, שפעם אדם לאדם היה זאב, אך היום המצב הרבה יותר גרוע: אדם לאדם קיר! הוא אפילו לא שונא אותו, כי מבחינתו השני פשוט לא קיים.

באחת מהרצאותיי בפני סטודנטים, נשאלתי על מרקם היחסים שבין הציבור החרדי לציבור החילוני. כהקדמה לתשובה השבתי שאני כופר במושג 'ציבור חילוני', כי אין דבר כזה. הסטודנטים הרימו גבה בתמיהה, ואני הסברתי: יש מגזר חילוני, יש אנשים חילוניים, אך אין 'ציבור חילוני', כי המושג 'ציבור' הוא התכנסות אנשים באופן קבוע למטרה משותפת. דבר זה אינו קיים במגזר החילוני. בין החילונים אין ולו מכנה משותף אחד. האחד ימני והשני שמאלני, האחד סוציאליסט והשני קפיטליסט.

קפיטליסט. "אפילו כאן באולם", שאלתי, "היש ביניכם הסטודנטים, מכנה משותף ערכי אחד, שאתם כולכם מזוהים עימו?" ה ס ב ר ת י שהחילוניות היא חיים של בודד, בתוך עולם של מיליוני בודדים, ובפרט בעידן הסלולרי הפרוץ, שבו נסתם הגולל על מעט חיי החברה שהיו בעבר. מאזיניי קיבלו את הדברים בהסכמה שבשתיקה, כי מי כמותם יודע כמה הדבר נכון.

רבים מהחוזרים בתשובה מציינים בהתרגשות את המושג החדש להם, 'הציבור החרדי והדת', כאשר הם נעטפים בחמימות הקהילתית על רבניה ומנהיגיה, ומגלים את המכנה המשותף של עולם החסד האדיר המקיף את כל הציבור, את ההתכנסות הציבורית שלוש פעמים ביום לתפילה משותפת, לצד המאבקים הציבוריים בהגנה על ערכי הציבור, הערבות ההדדית, האכפתיות והדאגה לנזקק. תופעה זו הנראית לנו מובנת מאליה, כלל וכלל אינה מובנת למי שזכה כעת להצטרף לציבור שלנו. עלינו להודות לקב"ה על זכות נפלאה זו, לחיות בתוך 'ציבור'.

הנשרה
יסודית ומקצועית
עם המרצים
המובילים
בארץ

לפרטים
072-2797702

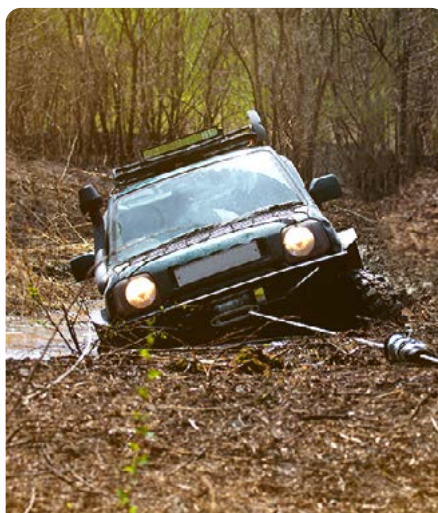
קורס
מרצים
של ערכים

**הניצוץ
היהודי**

סכנה על פי תהום

**החתן השתגע?
בחור מבוסס,
עסוק, מצליח,
מתחיל לשקוע
בלימוד תורה?**

"בדיוק משום כך, כי אני רוצה להתפתח ולהגיע לפסגה! החברה מעסיקה אותי כל שעות היממה, אני צמוד לשלושה טלפונים ניידים בו זמנית, חייב לתאם, לאתר, לזמן, להפגיש. ואני רוצה ראש שקט, פנוי ללימודים!"

ללימודים?! החתן השתגע?! בחור מבוסס, עסוק, מצליח, מתחיל לשקוע בלימוד תורה? אבל זה בדיוק מה שהוא עשה. מסר את החברה ושב להיות מורה לחינוך גופני, וגם היא, מנחה חוג התעמלות לנשים. בזמנו הפנוי הוא קובע עתים לתורה ומתעלה בהתמדה. את הבת הם הכניסו ל"בית יעקב", ואת הבן ל"תלמוד תורה".

כמה ריגש אותם כשקיבלו הזמנה לבוא למסיבת סיום ספר בראשית בתלמוד תורה. התכוננו ללכת, והנה אורח: אביה הגיע לביקור. היא לא הודיעה לו מראש על מסיבת הסיום, היא ידעה שלא יבוא. עכשיו הוא כועס, מתנגד לדרכם. פנתה אליו: "אבא, אתה זוכר - כשקיבלתי את התואר, באת לטקס. כל כך התגאית בי! זוכר, בטח שזוכר. ומה יצא מכל זה? מה עשית עם התואר?!" אז זהו אבא, שהיום יהונתן מקבל את התואר, בוא לטקס!"

האב הביט בה, חשדותיו התאמתו. בתו יצאה מדעתה. יהונתן בן שש, איזה תואר הוא מקבל? איזה קורס סיימ? "חומש בראשית! אבא, בוא!"

נכנע. ראה את שורות הילדים, זיהה את יהונתן החגיגי. שמע את השירים, האזין לנאומים. כשחזרו כולם הביתה, פנה הסבא אל יהונתן: "אז מה אתה יודע?"

"את ספר בראשית! אתה יכול לבחון אותי!"

הסב נבון.

אימו התערבה: "אז אני אבחן אותך! מי היו עשרה דורות מאדם ועד נח?"

"בטח! אדם, שת, אנוש, קינן, מהללאל..."

"די, די! סיימת בהצלחה!"

האם מאושרת, ושלוש מאושר שבעתיים.

"אתם יודעים במה נזכרתי?" הוא אומר בסוף השיחה. "פעם התקשרו שמונה שייטים אולימפיים מאוסטרליה. הם עורכים מסע בארץ, רוצים טיול ג'יפים בגולן. שאני אהיה המדריך והנהג. הקפנו את הכינרת והתחלנו להעפיל. בקצה העלייה יש פנייה חדה שמאלה, ולימין פעורה תהום לעומק מאות מטרים. הייתי בהילוך כוח, ובסוף העלייה כבה המנוע. מיד לחצתי בכל כוחי על הבלם, הרגל רעדה כבעויות. אתה בחבית פלדה. תאוצת יתר בהדלקת הרכב מחדש, והוא צונח לתהום. הילוך אחורי, והוא מידרדר. נשאתי תפילה לבורא עולם: 'תוציא אותי מכאן. שלא אפול לתהום ולא אידרדר, אלא אפנה לאט ונמשך לעלות...'"

זה כל כך סמלי לדרך שהייתי בה. הידרדרות ותהום. ופתאום עוזר בורא עולם, ועושים פנייה לאט לאט, יוצאים מזה, וניצלים..."

ראתה פרוספקט של סמינר "ערכים". התלהבה, ביקשה משלום להירשם. שלום התנגד! שיעורים - בבקשה. תמיד נחמד להוסיף ידע. אבל הסמינר מיועד לשנות התנהגות, דפוסי חיים. אני, טוב לי כמו שאני, יהודי מאמין ותו לא.

זו הייתה הפעם הראשונה שאשתו חשה נקיפות מצפון. היא זכרה כיצד הכירה אותו, חבוש כיפה, שומר שבת, אפילו מתפלל בחטף. בגללה הוא נסוג וזנח. כששמעה את ההרצאות והאזינה לשיעורים, הבינה מהו הדבר הנפלא שהם איבדו. מאיזה עולם נפלא התנתקו. היא החליטה ללחוץ על בעלה, הוא הסכים והם הלכו לסמינר.

שלום צדק. הוא ידע הכול. מעודו היה יהודי מאמין. השורשים החבויים התגלו. עבודה היה זה מהפך. עולם חדש. היא נשאבה לתוכו בהתלהבות. נקשרה לפעילות "ערכים", והחליטה שרצונה לגור בסמיכות לקהילה חרדית. לא בתוכה, עדיין לא, רק לצידה. היא הציעה שיעברו לזכרון יעקב, הזכורה להם לטוב מיום העיון. מצאו בית, ממש על סף הקריה החרדית. ערכו "חנוכת הבית", בה השתתפה כל הקהילה. איזו אחווה! איזו שמחה! שלום החזיר לחותנו את חברת הטיולים. החותן לא הבין: "יש לך אוצר ביד, אתה מפעיל שבעים גיפים, מדריך טיולים, איך אתה מוותר על כל זה? אתה יכול להתפתח ולהגיע לפסגה!" ושלום ענה:

עד לחתונה חבש כיפה, גם מעט אחריה. בילדותו למד שלום אסרף ב"ממלכת י-דתי". הבית היה דתי, שורשי. הצהריים היו לומדים שתיים תורה, קראו את הפסוקים בטעמים. התיכון היה מעורב, ושם חלה נסיגה, נהייתה התקררות. שלום למד במגמה עיונית והתמחה בחשמלאות. בעתודה למד חשמלאות רכב, ובצבא היה חשמלאי טנקים. יצא להשתלמות, התקדם, ובכל אותה תקופה נשמרה הכיפה דבוקה לראשו... בגלל הבית, בגלל ההורים, ומפני שלא באמת היתה מחייבת. אז מה אכפת לו?

כשהשתחרר, התחיל ללמוד קרימינולוגיה וכלכלה, אבל לא מצא בהם עניין. נרשם ל"גבעת וושינגטון", ללמוד חינוך גופני. קיבל תואר ראשון, התמחה בפעילויות ספורט והוסמך כשופט בתחרויות אתלטיקה. המקום מוגדר כדתי. יש בית כנסת, תפילות שבת וארוחות חגיגות, קידוש וזמירות. הרגיש שם טוב עם הכיפה. לאחר נישואיו החל שלום להורות בבית ספר באשקלון, רעייתו התחילה לסרוג לו את הכיפות. בכל פעם היא סרגה כיפה קטנה יותר. כך היא מסמסה את הסממן, שגם כך היה רופף. רצתה שיהיה מסורתי כמו הוריה. קידוש, ליל הסדר, יום כיפור וזהו!

אביה, מפקד הקומנדו הימי לשעבר, תפעל חברה של טיולי ג'יפים בפרשיה ארצית - מרמת הגולן ועד אילת. אפשר להשוות זאת לתחנת מוניות. כל בעל ג'יפ המעוניין בכך ומתחייב לעמוד בתקנות - פיקוח קצין בטיחות וביטוח הנוסעים - יכול להירשם. קבוצות ובודדים שוכרים את הג'יפים, כדי לחרוש מסלולים או לצאת בעקבות כתבי חידה מאתגרים.

בשלב מסוים פנה החותן לפעילות אחרת, תפעול חופים, ומסר לשלום את החברה, בה היו רשומים שישים וארבעה ג'יפים. חברה מוכרת, מבוססת ובעלת שם טוב. בנוסף לתפעול החברה, עסק שלום גם בהדרכת טיולים. החיים היו רוויי פעילות וגדושי הצלחה.

יום אחד פלט מכשיר הפקס הזמנה ליום עיון בזכרון יעקב. שמות ההרצאות היו: "כל אחד והאמת שלו", "תקשורת בין זוגית" ועוד. "זה מעניין", החליטה שרון. "בוא ונעלה לזכרון, נראה מה זה". נסעו ונהנו. שמעו דברים מחכימים, ועוד יותר נהנו מהיחס החם, האישי. בדרך חזרה היו לה שאלות רבות. שמחה שיש לשלום רקע דתי. הוא ענה לה בבהירות, ציטט מקורות. שמחה על הידע, התגאתה בו.

אחרי כמה ימים התקשרו אליהם מ"ערכים". האם נהנו ביום העיון? נהנו מאוד. האם הם רוצים להמשיך ולשמוע שיעורים? בהחלט. שם, בשיעור,

תרמו עכשיו וקבלו סופ"ש זוגי במגוון מלונות*

**אתר
ערכים**

בנק פאג"י
בנק 52 סניף 183
חשבון 699918

**בתי כנסת
בעמדות
פלוס**

**זכורות
וגם זכאות**

1-800-35-35-26

*בתרומה מעל ₪200 לחודש

ערכים מאחורי הקלעים

הרב אברהם שרביט

במהלך שנות פעילות מבורכת בערכים, זכיתי לערוך מאות חוגי בית לצעירים שאינם שומרים תורה ומצוות. אך מכולם, את החוג הזה אני לא אשכח לעולם.

החוג שעליו אני מספר, התקיים במתנ"ס שכונתי באחת מערי הצפון המרוחקות. באחד השבועות החלטתי להרחיב את החוג הקיים, ולנסות להביא קהל צעירים נוסף. חילקנו פליירים בשכונות, וברוך ה' היתה היענות גדולה.

הגיע היום, הרב המרצה מטעם ערכים כבר בדרך, וגם הכיבוד מוכן. הגיעה שעת החוג, עברו דקה ועוד דקה ועדיין אין נפש חיה באולם. המתנתי בסבלנות. תמיד יכול להיות שדווקא השבוע יש עיכובים. הזמן עובר, ועדיין אף משתתף לא הגיע. המצב נהיה לא נעים בהרבה, כשהמרצה הגיע וחוץ ממני וממנו אין אף אחד. חלום שחור. אני מנסה להרים טלפון לכמה בחורים שמשתתפים באופן קבוע, כדי לברר מדוע גם הם לא הגיעו. אולי יתברר שיש מכנה משותף בין ההיעדרות של כולם?

לאחר כמה שיחות שלא נענו מצדם, ענה אחד הבחורים לשיחה. ברקע אני שומע בלגן ומוזיקה רועשת. בין הרעשים אני מצליח בקושי להבין,

חוג בלתי נשכח

הרב אברהם שרביט כשמונה שנים פעיל ערכים במחלקת צעירים ומשפחות באזור הצפון.

שהעירייה ארגנה לצעירים בחינם אוטובוסים שייקחו אותם לחגוג בתל אביב. זה מפליא אותי מאוד. מה פתאום העירייה דואגת לבילוי ולפנאי של הצעירים, שהיא מתנדבת להסיע אותם בחינם מהצפון עד לתל אביב?

אני מרים טלפון לחבר מועצה דתי, והוא אומר לי, "מה, לא ידעת? יש חבר מועצה שראה את הפליירים שחילקת, והחליט להרוס את הכנס הזה בכל מחיר". הייתי בהלם. "מה? איך ייתכן שלא שמעתי על זה?!" "כן", משיב חבר המועצה, "הוא כבר שבוע יושב וחושב, כיצד למנוע מחוג הבית שאתה מארגן להתקיים. כשהוא הבין שאין לו באמת דרך לשנות את זה, הוא תרם מזמנו ומכספי המועצה, הזמין את כל הצעירים, וארגן את האוטובוסים האלו לתל אביב."

ואני, אברך פשוט מול חבר מועצה בעל תקציבי ענק, מה כבר אני יכול לעשות? ליוויתי את המרצה החוצה. נעמדנו לשוחח בגינה הסמוכה, כשהוא מנסה לנחם אותי. התחושות היו מאוד קשות, גם ברמה האישית. לפתע אני רואה שני צעירים משוטטים בצד השני של הגינה. אני מזנק כנשויך נחש ורוץ אליהם, "מה אתם עושים עכשיו? יש לכם זמן?" "כן", הם עונים, "סתם מעבירים ת'זמן. מה הבעיה?" אמרתי להם, "תראו, יש לי פה מרצה שהגיע מהמרכז במיוחד כדי לדבר בפני חברה צעירים כמוכם, ובקיצור משהו התפקשש. בואו תשמעו כמה דברים, תאכלו משהו. יש כאן פיצות ושתייה, חבל שזה ייזרק". הם חושבים דקה ואומרים, "יאללה. עשר דקות, רבע שעה גג. בכיף".

הם ישבו שם שעתיים. לאחר תקופה הגיעו השניים לסמינר ועברו תהליך מדהים. שניהם התקרבו ליהדות. אחד מהם משמש היום כעוזר של רב ידוע.

שוב למדתי לראות שאין מקרה בעולם, ושום חבר מועצה לא יוכל למנוע את ההתקרבות לבורא שנגזרה על אנשים מסוימים.

שבוע, וכך כשיש חברותא יש מחויבות ללימוד.

כל מספר חודשים, כאשר חוגגים הבוס והאברך את סיומה של מסכת נוספת, גם העובדים נהנים ושומחים יחד איתם.

ערכים מלווה בפרויקט מיוחד את כל בוגרי הסמינרים, המעוניינים בלימוד בחברותא בזמנים קבועים - בבית הכנסת או בעסק שלהם.

לקראת פסח, גם לכם יש הזדמנות לקיים את מצוות "והגדת", לאנשים שלא תמיד יש להם את מי לשאול.

ברשת ידועה המונה כעשרה סניפים ברחבי הארץ, כל העובדים כבר יודעים: בכל יום שני בשעה אחת וחצי בצהריים, מתחיל הנוהל הקבוע. ה'בוס' מודיע "נא לא להפריע" בשעה הקרובה, בזמן הזה לא ניתן להיכנס לחדרו או להעביר אליו שיחות. זוהי השעה השבועית בה מגיע למשרדו החברותא הקבועה, ויחד הם לומדים במשך שעה גמרא.

הכל החל, לאחר שהשתתף בסמינר ערכים ונפשו חשקה ללמוד תורה באופן קבוע, ארגון ערכים דאגו לתווך לו אברך שילמד איתו בכל

אברך יקר!

פרויקט "חברותות ערכים" לימוד אישי עם בוגר סמינר

להצטרפות 050-4119406 הרב רפאל בן זקן

האדמו"ר רבי
חיים מאיר הגר מויז'ניץ
בעל האמרי חיים

מי שומר על מי?

קול הלמות הפטישים נשמע ללא הפסקה בקצב קבוע ומתיש. מחנה העבודה המה כבונת דבורים. מאות אסירים עמדו וקצבו בגרזניהם, וביניהם התרוצצו מלאכי חבלה, הולמים בצליפת שוט באי מי שהעז להפסיק להגע קט מעבודתו. ביום ובליל הם עבדו, רק הפסקה קצרה נתנה להם, שעות שנה ספורות, ועוד בטרם החל גופם הדל לצבר מעט כחות, כבר הריצו אותם הצוררים בחזרה לעבודת הפרך המיגעית.

שעות העבודה היו מיגעות ואינסופיות, וכאשר נתן האות, שמטו האסירים באחת את כלי עבודתם ומהרו להתיצב בתור אר. לאחר המתנה מתישה נתעשרו בשלל רב: קערית מרק דלוח ופסת לחם דקיקה. כך הם עבדו בלא הפסקה, בלא מנוחה. יום, ועוד אחד, ועוד אחד.

והיו גם השבתות.

ושוב אין נכרת קדשת השבת, פיון שמחמת הסרדות והצרות הרבות נתערבבה קדשת השבת בחלין של שאר הימים, ולא זכרו היהודים הרצוצים כי שבת היום.

הצורים והתוכן מבית היוצר "מלכות וקסברגר" מתוך הספר להתענג בתענוגים

"לא תבערו אש... ביום השבת" - אין להתחיל להבעיר את אש וחמימות השבת ביום השבת עצמו, יש להתכונן מימות החל.

נולד בט"ו בכסלו תרמ"ח לאביו רבי ישראל הגר בעל ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ. היה משמשו של אביו, וכן היה ידוע בגדלותו בתורה ובפקחותו העצומה. הסמוך לרבנות על ידי רבי שלום מרדכי הכהן שברון.

בגיל 22 הכתר כרב העיר ווילחוביץ' וכהן ברבנות ביד רמה, ועם פטירת אביו בשנת תרצ"ה נתמנה כממשיך שושלת בית ויז'ניץ ומשך אליו אלפי חסידים. רבים מהם הצטרפו לחסידות בזכותו. בתקופת השואה נמלט ממקום למקום, הסתתר בבונקרים ובמקומות מסתור שונים, משם פעל לסייע בידי אחיו היהודים להמלט מגורלם המר של יהודי אירופה.

לאחר המלחמה עלה לארץ ישראל והתיישב בתל אביב. הוא הקים את הקריה החסידית בבני ברק, שהיתה הראשונה בארץ מסוגה, ובעקבותיו עלו גם רבים מחסידיו וישבו את רחובותיה של בני ברק. רבי חיים מאיר כתב את ספריו 'אמרי חיים' והרחיב את חסידות ויז'ניץ, שמונה היום אלפי חסידים.

נפטר בט' בניסן תשל"ב ונטמן בבני ברק.

אבל היה מי שפן זכר.

קראו לו רבי חיים מאיר, והוא היה לפנים רבה של כלל חסידות ויז'ניץ והונגריה. עם פלישת הנאצים להונגריה בשנת תש"ד הגלה הצדיק אל הגטו שבפער גרוסרודין יחד עם שאר יהודי האזור. וכינון שבגטו 'עבודה' פרושה היה חיים, דאגה בתו לסדר לו מקום במחנה עבודה קטן, שהיה ממקם בסמיכות לכפר גוי, על מנת שירבו סכוניו להנצל. וכך הצטרף אל שאר האסירים והתנגע בעבודה פיזית קשה במשך כל השבוע, כמעט ללא הפסקה, בלא לתת מנוחה לגופו הדואב. והנה יום השבת הולך וקרב.

החל רבי חיים מאיר לטכס עצה יחד עם שני תלמידיו הקרובים שהגלו עמו, כיצד להנצל מחלול השבת, אף שמדבר היה בפקוח נפש של ממש. לבסוף החליט הרבי לפצע את עצמו. לקראת שבת הציג את פציעתו בפני הקצינים ההונגרים שהפעילו את המחנה. הצגתו היתה משכנעת ביותר, ומיד קבל אשור לשהות בכפר הסמוך יום או יומים, עד שייחל פצעו להחלים. גם שני חסידיו שעשו כמותו קבלו את 'החפשה' המיחלת, ובגיל

ורננה עשו את דרכם אל עבר הכפר הסמוך, אינם שתים לבם אל גופם הפצוע ואל הכאב העצום. שמחים ומאשרים היו שזכו להנצל מחלול שבת.

עם אור יום השבת שמעו לפתע מרחוק קולות וצעקות. מהרו הרבי ותלמידיו לקצה הכפר, משם יכלו להשקיף אל עבר המחנה. מה רבה היתה חרדתם בראותם את קציני המחנה ההונגרים וקצינים נאצים שהגיעו למקום דוחקים את יהודי המחנה אל תוך משאיות נוסעים דחוסות. זמן רב ארך עד שקול זעקותיהם של היהודים האמללים, ששגרו למחנה המות אושוויץ, נדם, ושקט מוזר השתרר במקום.

במשך היום פלו הסתתרו במקומות מחבוא שונים, רועדים על נפשם, ובלילה, בחסות החשכה, נמלטו אל מעבר לגבול הרומני, שם היה המצב בטוח יחסית באותה עת. חידשים ספורים לאחר מכן נכנע השטן הנאצי, ואירופה כלה שחררה בידי בעלות הברית.

ובזכות שמירת השבת נצל הרבי לחיים.

מוסר השכל | ושומר ישראל...

יהודי ששומר על השבת, השבת מגנה עליו.

ערכים לילדים

פרשת ויקרא

וְהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ

(ויקרא ה, ה)

יום אחד הגיע למשרד העירייה אדם, נגש אל הפקידים ופרץ בבכי. "אני מבקש מאד, אני מכרח להפגש עם קצין העיר", כך התחנן מעמק לבו. ראו הפקידים שהדבר כה חשוב לו, והסכימו לאפשר לו את הפגישה.

ברגע שבו נכנס לחדרו של קצין העיר, פרץ שוב בבכי גדול. הוא בכה כל-כך, עד שאף אחד לא הצליח להרגיע אותו.

אחרי כמה דקות של בכי, הוא נרגע מעט ואמר: "באתי... בעצם... כדי לספר כמה אני מתחרט על כך שעברתי על החק".

"עברת על החק?" שאל הקצין, "מה הייתה העברה שלך?"

ענה לו האיש בבכי: "שילש פעמים במהלך השנה האחרונה נסעתי במהירות גבוהה מדי".

"נו?" לא הבין הקצין, "זה הכל?"

"לא", ענה האיש, רועד מבכי, "אני באמת משלם תמיד את כל החשבונות והמסים, אבל לצערי הרב, אני כל-כך מתבייש - בעצם אני צריך לשלם יותר, וקבלתי הנחה אפילו שלא מגיע לי. עכשו אני רוצה להחזיר הכל, ולבקש סליחה..."

"ומה עוד? בגלל מה אתה כל-כך בוכה?" רצה הקצין לדעת.

"אני גם כל כך מתחרט על שעברתי כמה פעמים את הכביש באור אדם... פעם זרקתי שקית על המדרכה..."

כאשר שמע הקצין את רשימת החטאים שמנה האיש, הוא הסתכל עליו במבט מוזר. "אתה האדם היחיד שבא להתודות על כאלו חטאים", אמר. "ובגלל זה תקבל ממני אות הצטיינות!"

ובכן, אין בימינו אנשים שילכו לבקש סליחה מהעירייה

או מהממשלה על עברות כאלה, כי אפילו האנשים

שיושבים בעירייה יכולים לפעמים לטעות ולהפגש בכאלו עברות.

אבל הקדוש-ברוך-הוא - שפלו אמת וצדק, צדיק וישר שאין בו עול - לפנינו אנחנו עומדים ובוכים

ביום הכפורים ומבקשים סליחה, כי אנחנו יודעים

שלא עברנו סתם עברות על חק של עירייה, אלא עברה

שמלכלכת את הנשמה, שמרחיקה אותנו מבורא עולם.

אנחנו מבקשים מהשם סליחה - והנשמה שלנו מתנקה.

מתקבלים אנו אל הקדוש-ברוך-הוא באהבה רבה ובשמחה,

הודות לזכות הנפלאה לבקש סליחה.

חידושי אסתר וויקרא

מה משותף לפסח ולמאפה תנור?

בשניהם יש מצות:

"קרבן מנחה מאפה תנור סולת חלות מצות"

(ב, ד)

אנה חירונו רש"י

היכן מצינו מיץ?

"ונמצא דמו"

רש"י: לשון מיץ.

(א, טו)

חידושי מאזר חתורה

מה היה הדבר הראשון

שעשה נח כשיצא מהתיבה? הקריב קרבנות.

(בראשית ח, כ)

פנינים

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר"

(א, א)

בספר "זרע קדש" מובא כי אל"ף - ראשי תבות: "פתחי לי אחתי"

(שיר השירים ה, ב). ובמדרש רבה דרשו על פסוק זה, שהקב"ה אומר לבניו:

כשהנכם רוצים לשוב בתשובה - אף אם תעשו פעולה קטנה בשביל לחזור בתשובה, זה מספיק! כי "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם". אתם רק צריכים לפתח את הפתח, ואני אסיע לכם הלאה, כדברי חז"ל: "הבא לטהר מסייעין אותו". לכן כתוב כאן "ויקרא" באל"ף קטנה - לבוא וללמד, שגם אם רוצים להקרא אל הקב"ה ולשוב אליו, ולהגיע לדרגות גבוהות כמשה רבנו, צריכים לעשות רק משהו קטן, פתח קטן, והשאר יבוא מלמעלה!

הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצ'א זי"ע אמר: נכון שהפתח יכול

להיות אפילו קטן כל כך כמחט - אבל צריך לראות,

שאותה מחט תעבר ותנקב מעבר לעבר!

קו קופלה:

03-3050-500

קופלה מחכה לכם... דברו אתו!

תפלורת

מאחורי הפתגם

אין לדבר סוף

ביאור:

כשמחפשים להחמיר יותר ממה שצריך, אי אפשר להפסיק להחמיר. כך שאף פעם המחמיר לא יגיע לסיפוקו.

דוגמא:

נמצאים אנו בערב פסח. גם אם אתם נוהגים לנקות מעבר למה שצריך, כדאי לשים לב, שלא אתם ולא הסביבה שלכם ישתגעו מהניקיון. כי אם תחששו מחמץ במקומות שלא צריך לחפש על פי ההלכה, ותחליטו לנקות את זה, ואת זה, ואת זה... אין לדבר סוף. וכפי שאומרת האמרה הידועה: אבק זה לא חמץ...

מקור:

המשנה במסכת פסחים (פרק א משנה ב) אומרת: אין חוששין שמא גררה חולדה חמץ מבית לבית וממקום למקום, דאם כן, מחצר לחצר ומעיר לעיר, ואין לדבר סוף. דוגמה נוספת מובאת במסכת יומא: שבעת ימים קודם ליום הכיפורים, מפרשים כהן גדול מביתו ללשכת פלהדרין; ומתקינין לו כהן אחר תחתיו, שמא יארע בו פסול. היינו, ממנים כהן מחליף לכהן הגדול הקבוע, שמא לכהן הגדול יהיה פסול ולא יוכל לעבוד ביום הכיפורים, ואז מיד יוכל הכהן המחליף לעבוד במקום הכהן שנפסל. רבי יהודה אומר, אף אישה אחרת מתקינין לו, שמא תמות אשתו, שנאמר "וכיפר בעדו ובעד ביתו" (ויקרא טז, ו; ויקרא טז, יא; ויקרא טז, יז). "ביתו" זו אשתו, וזה תנאי בכשרותו של הכהן הגדול לעבודה. אם אין לו אישה, הוא פסול לעבודת יום הכיפורים. אמרו חכמים, אם כן, אין לדבר סוף. כלומר, תמיד נחשוש גם לאישה השנייה שתמות, ועוד חששות אחרים. ואין לדבר סוף.

ק	ט	ו	ר	ת	ה	ך	י	ג	ר
ס	צ	י	ע	ש	כ	ח	ג	ד	ש
כ	כ	צ	ש	ג	א	ט	ו	פ	ן
פ	ו	ג	ט	צ	א	ק	ד	ד	ש
ר	ג	ה	ת	צ	י	כ	ת	ב	ש
ה	ב	מ	ב	ס	נ	פ	ז	צ	ה
י	ע	ג	ו	י	ק	ר	א	כ	פ
ג	נ	ט	ס	ת	ז	כ	ו	ג	ס
ת	ז	ן	ה	ס	א	ב	ג	ס	ח
א	ב	ד	ה	ה	ה	ש	מ	ק	ר

ויקרא | החודש | שבת
ניסן | קטורת | כפרה | שגגה
אבדה | פסח | כבש

מצאו את 10 ההבדלים

רוצה להיות שותף בהפצת עלון

לפרטים 072-3303580

בואי להיות חלק ממשהו גדול

פרויקט פעימות. לימוד קצר חד שבועי עם בוגרת "ערכים"

08-9126063

לפרטים. ניתן להשאיר הודעה

גם אותך שואלים שאלות על היהדות? ערכים זו התשובה

סמינר משפחות רוחני וחוויתי
עם טובי המרצים

הרב אהרון לוי | הרב מיכאל לסרי | הרב זמיר כהן
בנושאים: חינוך, משפחה, הבית היהודי העולם שמעבר ועוד

כ"ז באייר

18.5.23

במלון 'כינר גליל'

לפרטים: 072-3318245

מיועד לצבור שאלות ושואלים תשובות ומעוד

העלון מוקדש:

לעילוי נשמה: יפה בת דוד // גינענדל חנה בת שמואל // אור בן נטלי
לרפואה שלמה: רותם בן מזל // אלכסנדר דוד דב בן רחל // מרקו בן אסתר
להצלחה: קיילא יבגניה בת לודמילה // יצחק בן אסתר // אורית בת נחמה
לזיווג הגון: רות בת שושנה // שרה ברכה בת דבורית // אביטל בת נעמי

להקדשת העלון חייגו:

072-3303580